

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/wydawnictwo/czasopisma/popularnonaukowe-1/biuletyn-ipn/9650,Biuletyn-IPN-nr-32009.html>

26.02.2026, 20:02

„Biuletyn IPN” nr 3/2009

Do pobrania:

[„Biuletyn IPN” nr 3/2009 \(pdf, 2.82 MB\)](#)

Opis

Numer poświęcony jest Polakom, którzy w czasie okupacyjnej nocy ratowali Żydów, płacąc za to bardzo często najwyższą cenę. Jest to jedna z jakże nielicznych prób wypełnienia luki, spowodowanej kilkudziesięcioletnimi zaniedbaniami badawczymi.

Uczestnicy biuletynowej rozmowy: Grzegorz Berendt, Barbara Polak, Marek Wierzbicki i Jan Żaryn, którzy m.in. dyskutują o relacjach polsko-żydowskich przed wojną, o PRL i jednoczesnym rozpowszechnianiu się na Zachodzie nieprawdziwych stereotypów o Polakach; o rozumieniu pojęcia „pomoc” – w warunkach okupacji niemieckiej, o specyfice regionalnej w dziele pomocy. W ratowanie jednego Żyda zaangażowanych było średnio ok. 20, a nawet więcej Polaków, co, biorąc pod uwagę różnorodność form „pomocy”, daje nam ponad milionową rzeszę obywateli II RP, którzy w konkretnej chwili swojego życia dali świadectwo miłości bliźniego. W „Biuletynie” są także teksty o niemieckim terrorze (za ratowanie Żydów groziła ratującym i ich rodzinom śmierć), kulturowej i cywilizacyjnej izolacji Żydów, zwłaszcza na Kresach, o świadczeniu pomocy z powodów religijnych i humanitarnych (przedwojenne podziały i orientacje polityczne przestały odgrywać jakąkolwiek rolę: w tym kontekście na szczególną uwagę zasługuje artykuł Karola Madaja o ks. Marcelim Godlewskim i ks. Antonim Czarneckim, duszpasterzach katolickiej, żydowskiej parafii Wszystkich Świętych w getcie warszawskim). Prezentowane relacje i wspomnienia – niezwykle przejmujące – stanowią najważniejszą i najbardziej obszerną część tego numeru „Biuletynu IPN”.

Do „Biuletynu IPN” dołączyliśmy bezpłatny dodatek – płytę DVD z filmem „Druga prawda”.

Zachęcamy do lektury (stron 116, cena 7, 50 zł).

Spis treści:

ROZMOWY BIULETYNU

- [Biedni Polacy patrzą i ratują. Z Grzegorzem Berendtem, Markiem Wierzbickim i Janem Żarynem rozmawia Barbara Polak](#) (pdf - 410 KB)

KOMENTARZE HISTORYCZNE

- Karol Madaj – Duszpasterstwo Żydów-katolików w getcie warszawskim
- Sebastian Piątkowski – Za pomoc Żydom osadzeni w więzieniu radomskim
- Michał Kalisz – Sprawiedliwi z Czeremnej
- Aleksandra Namysło – „Nie znoszę, kiedy krzywdzą niewinnych ludzi”

SYLWETKI

- Wojciech Jerzy Muszyński - „Czarny Mecenaz”

RELACJE I WSPOMNIENIA

- [Marek Jerzman - „A gdyby to było nasze dziecko?”](#) (pdf - 318 KB)
- Paweł Knap - „To dla mnie ostatnia chwila”
- Andrzej W. Kaczorowski - Gdy grób był domem
- Andrzej W. Kaczorowski - Danusia z miasteczka Piszczac
- Grzegorz Berendt - Ocalona na Kaszubach
- Mateusz Wyrwich - Obcy we własnym mieście
- Anna Zechenter - Jedenaste: przyjmij bliźniego pod swój dach

DOKUMENTY

- Opracował Witold Mędykowski - Kiedy ludzie żyli jak zwierzęta
- Marcin Urynowicz - Księża katoliccy z pomocą rabinom?

RECENZJE

- Kazimierz Krajewski - „Opór”? „Odwet”? Czy po prostu „polityka historyczna”?
- Marcin Urynowicz - O pomocy Żydom w IFiS PAN - kilka uwag

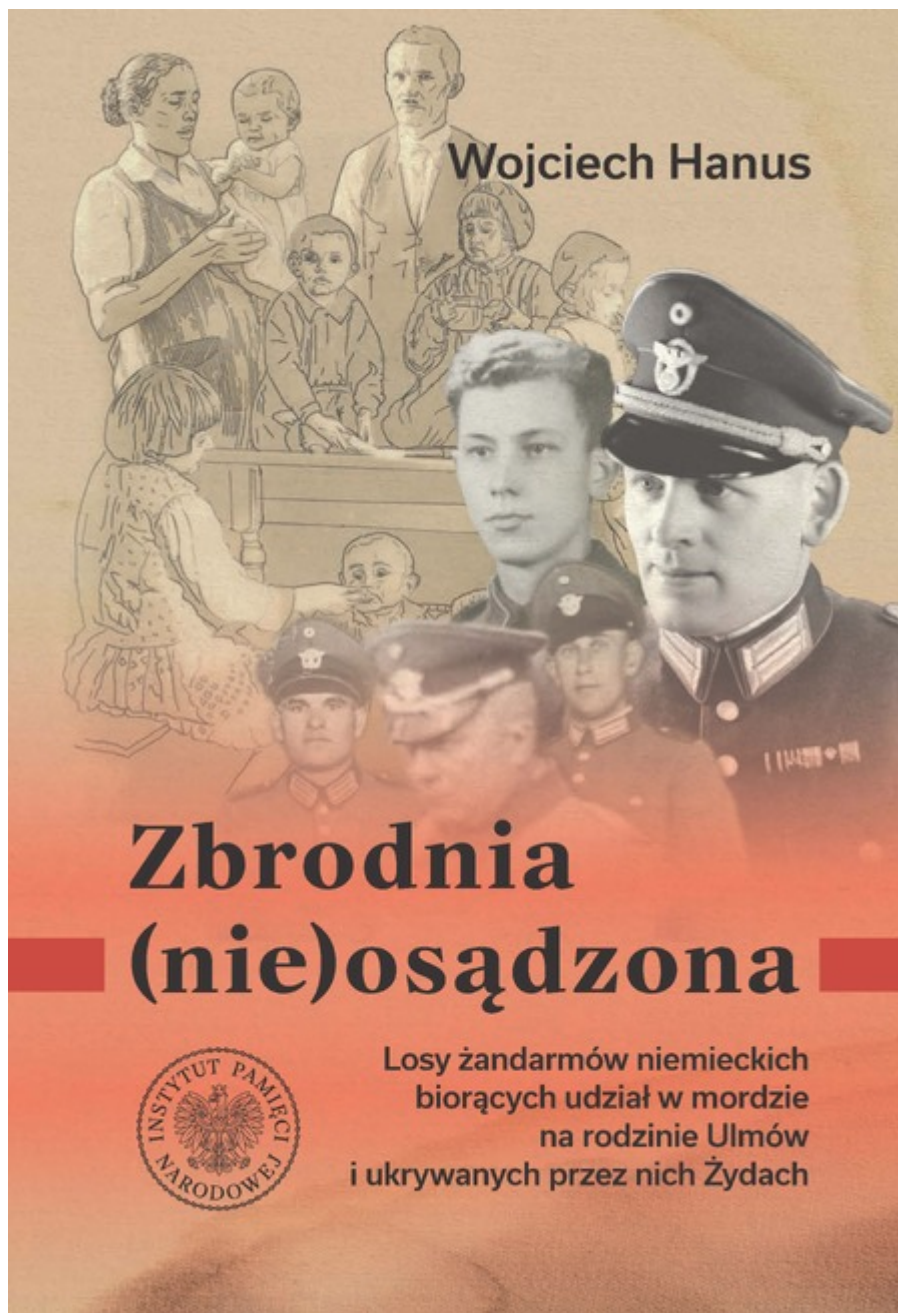
WYDARZENIA

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

[Zobacz inne publikacje](#)

[wstecz](#)

Książka

Zbrodnia (nie)osądzona. Losy żandarmów niemieckich biorących udział w mordzie na rodzinie Ulmów i ukrywanych przez nich Żydach

e-Book

Represje za pomoc Żydom na okupowanych ziemiach polskich w czasie II wojny światowej, tom I

[dalej](#)